

EL LLENGUATGE

8/X/1976
No s'hi enten

De l'adjectiu clar hem obtingut aclarir, un verb del tercer grup. Hi ha, és cert, alguns verbs que provenen d'adjectius, com ara afluixar, assegurar, embrutar, etc., que pertanyen al primer grup (acabats en ar). Però encara n'hi ha més que formen part del tercer (acabats en ir): acovardir, alleugerir, abaratar, encarir, engrandir, etc. En tot cas, el verb que prové de clar s'ha format amb l'adjunció de la terminació ir i pertany, així, a aquest darrer grup: aclarir.

Aquesta incorporació al tercer grup de verbs procedents d'adjectius sofreix la influència pertorbadora de les formes corresponents del castellà, pertanyents a les altres dues conjugacions. Així, es diu sovint, indegudament, «acovardar» i «abaratar» en lloc d'acovardir i abaratar, i «encaréixer» i «enduréixer», en lloc d'encarir i endurir. Aclarir es troba en el primer cas: en lloc d'aclarir n'hi ha que diuen «aclarar». En resulta, aleshores, tota una conjugació errònia: «aclaro», «aclarat» i «aclarava», per exemple, en lloc d'aclareixo, aclarit i aclaria, respectivament.

Però el cas d'aclarir no s'atura aquí. És corrent, avui, l'ús d'aquest verb híbrid «aclarar» en frases com «No t'aclares» o «A veure si us aclareu», que deuen procedir d'algun estament molt concret, i adoptades per tots els qui cerquen una manifestació de superioritat amb l'ús d'unes formes estereotipades de llenguatge. En aquest cas, no s'hauna d'intentar resoldre aquestes frases substituint «aclarar» per aclarir. «No t'aclareixes» és tan rebutjable com «No t'aclares». La solució ens la pot donar l'ús intransitiu del verb entendre. No t'hi entens. A veure si us hi enteneu. Però furgant una mica trobaríem fàcilment altres solucions paral·leles: No sap el que es fa (el que es diu, el que es pesca, etc.)

ALBERT JANE